

HÖGSTA DOMSTOLENS DOM

meddelad i Stockholm den 2 februari 2007

Mål nr

T 1784-05

KLAGANDE

Skatteverket

171 94 Solna

Ombud: NBM

MOTPART

TJ

Ombud: MB

SAKEN

Lönegaranti

ÖVERKLAGADE AVGÖRANDET

Hovrätten över Skåne och Blekinges dom den 8 april 2005 i mål T 1986-04

DOMSLUT

Med ändring av hovrättens dom i själva saken bestämmer Högsta domstolen det belopp för vilket TJ är berättigad till ersättning enligt lönegarantilagen (1992:497) i dess lydelse före den 1 januari 2004 till etthundratusen (100 000) kr med rätt för staten att avräkna vad som har betalats av lönegarantin och att iaktta reglerna i 25 § samma lag såvitt avser uppsägningslön.

Med ändring av hovrättens dom även i fråga om rättegångskostnaderna befriar Högsta domstolen staten från skyldigheten att ersätta TJ för rättegångskostnader vid tingsrätten och i hovrätten.

YRKANDEN I HÖGSTA DOMSTOLEN

Skatteverket har yrkat att Högsta domstolen fastställer att TJ är berättigad till ersättning enligt lönegarantilagen med endast 100 000 kr samt att staten skall ha rätt att från beloppet avräkna vad som har betalats av lönegarantin och att iaktta reglerna i 25 § lönegarantilagen såvitt avser uppsägningslön. Vidare har Skatteverket yrkat befrielse från skyldigheten att ersätta TJ för hans rättegångskostnader i tingsrätten och hovrätten.

TJ har bestritt ändring.

TJ har yrkat ersättning för rättegångskostnader i Högsta domstolen.

DOMSKÄL

PNB Entreprenad Aktiebolag försattes i konkurs den 3 februari 2004 på grund av en ansökan från bolaget samma dag. I beslut den 13 februari 2004 förklarade tingsrätten bolaget vara försatt i konkurs även på grund av en konkursansökan som Skånes Provinsbank Danske Bank A/S hade gett in den 30 december 2003.

TJ har i konkursen begärt betalning enligt lönegarantilagen med 157 200 kr, vilket motsvarar fyra gånger det vid tiden för konkursbeslutet gällande prisbasbeloppet. Detta är det högsta belopp som kan utgå efter det att lagens 9 § ändrats den 1 januari 2004. Skatteverket har gjort gällande att TJ endast är berättigad till 100 000 kr, vilket är det belopp som före den 1 januari 2004 var det högsta för betalning enligt lönegarantilagen.

Nyssnämnda ändring i lönegarantilagen ingick i en större reform angående förmånsrättsreglerna (se prop. 2002/03:49). Såvitt nu är av intresse gjordes ändringar i förmånsrättslagen (1970:979) avseende förmånsrätten för lönefordringar och infördes i konkurslagen en regel om konkursbos ansvar för lönefordringar. I övergångsbestämmelserna till ändringarna i såväl lönegarantilagen som förmånsrättslagen och konkurslagen föreskrivs att lagen träder i kraft den 1 januari 2004 samt att äldre bestämmelser skall tillämpas i fråga om en konkurs som har beslutats på grund av en ansökan som gjorts före ikraftträdandet. Lagändringarna står i samband med varandra; så t.ex. är rätten till betalning enligt lönegarantilagen beroende av att förmånsrätt för lönefordringarna föreligger (7 § lönegarantilagen). De nu återgivna övergångsreglerna bör därför tillämpas på samma sätt beträffande de olika lagarna.

Frågan i detta mål är vilken betydelse det har vid tillämpning av övergångsbestämmelsen att två konkursansökningar, den ena gjord före ikraftträdandet och den andra efter, var anhängiga när konkursbeslutet fattades.

Den situation som uppstår om flera konkursansökningar mot samme gäldenär är anhängiga samtidigt regleras i 2 kap. 21 § konkurslagen. Där föreskrivs för detta fall att det, om en annan ansökan bifalls än den som kom in först, skall anses som om konkursbeslutet har grundats på den ansökan som kom in först, när det gäller frågor som är beroende av tiden för konkursansökan. Följden av denna regel är att det när bolaget försattes i konkurs den 3 februari 2004 skulle, i frågor som avses med bestämmelsen, anses som om konkursbeslutet hade grundats på ansökningen den 30 december 2003. Detta skulle ha gällt även om tingsrätten inte fattat ett särskilt beslut med anledning av den ansökningen. En annan sak, som inte är av betydelse i detta sammanhang, är att den s.k. fristdagen enligt 4 kap. 2 § konkurslagen i detta fall var en tidigare dag, nämligen dagen för ansökan om företagsrekonstruktion.

Genom regeln i 2 kap. 21 § konkurslagen bestäms vilken dag som skall anses vara tidpunkt för konkursansökan i fall då ett konkursbeslut fattas efter prövning av en av flera samtidigt föreliggande ansökningar. Som exempel på fall där denna regel skulle kunna få betydelse hänvisades i lagmotiven (prop. 1975:6 s. 181 ff.) visserligen endast till återvinnings- och förmånsrättsfrågor. Regeln är emellertid generellt avfattad, och det saknas anledning att inte i enlighet med dess ordalydelse betrakta den som tillämplig på samtliga frågor som är beroende av tidpunkten för konkursansökan, och således

även på frågan om enligt den nu aktuella övergångsbestämmelsen gammal eller ny lag skall tillämpas.

Eftersom det i enlighet med vad nu sagts skall anses som om konkursbeslutet grundats på ansökan som gjorts före ikraftträdandet av ändringen i 9 § lönegarantilagen den 1 januari 2004 skall äldre bestämmelser tillämpas. Skatteverkets talan skall därmed bifallas.

I avgörandet har deltagit: justitieråden Johan Munck, Gertrud Lennander, Severin Blomstrand, Ella Nyström och Kerstin Calissendorff (referent)
Föredragande revisionssekreterare: Åke Söderlind